

Υπομονάδα 4.4: Χρηματοοικονομικός και οικονομικός αλφαριθμητισμός

Μαθησιακοί στόχοι

- Εξοικείωση με τις βασικές χρηματοοικονομικές και οικονομικές έννοιες.
- Ανάπτυξη προϋπολογισμού.
- Γνώση της ύπαρξης νέων οικονομικών και χρηματοδοτικών δυνατοτήτων για τη δημιουργία μιας εταιρείας.

Ορισμός

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός μπορεί να οριστεί ως οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι στάσεις που μας επιτρέπουν να λαμβάνουμε τις σωστές οικονομικές αποφάσεις για την προσωπική ή επαγγελματική μας ευημερία.

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός αναφέρεται στην ικανότητα κατανόησης και εφαρμογής των οικονομικών εννοιών για την εξήγηση των κύριων μηχανισμών του κόσμου στον οποίο ζούμε, όπως για παράδειγμα οι πόροι, το χρήμα, η προσφορά και η ζήτηση κ.λπ. Η γνώση αυτή μας επιτρέπει να λαμβάνουμε προσωπικές αποφάσεις με επίγνωση των κύριων οικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν τη σύγχρονη κοινωνία μας.

Βασικές οικονομικές έννοιες

Τα οικονομικά είναι η μελέτη του τρόπου με τον οποίο τα άτομα, οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις και άλλοι οργανισμοί οργανώνονται στην κοινωνία και κάνουν επιλογές που επηρεάζουν την κατανομή και την κατανομή των πόρων. Να θυμάστε ότι οι πόροι είναι σπάνιοι και περιορισμένοι.

Οικονομικοί παράγοντες είναι όλα τα άτομα, οι κυβερνήσεις, οι εταιρείες και άλλοι οργανισμοί που υπάρχουν στην κοινωνία. Συνολικά, η σχέση που έχουν μεταξύ τους είναι γνωστή ως **οικονομικό σύστημα**.

Η ροή χρήματος, που ονομάζεται επίσης ονομαστική ροή, αντιπροσωπεύει την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών με χρήμα.

Η σπανιότητα των πόρων είναι το κύριο πρόβλημα που η οικονομική επιστήμη προσπαθεί να λύσει, καθώς οι πόροι είναι περιορισμένοι, ιδίως οι φυσικοί.

Πώς οι κοινωνίες κατανέμουν και διανέμουν τους σπάνιους πόρους;

Εξαρτάται από την ισορροπία κόστους και οφέλους. Όταν μιλάμε για κόστος, δεν εννοούμε μόνο την τιμή, αλλά και το **κόστος ευκαιρίας**, δηλαδή το όφελος που χάνετε όταν κάνετε μια επιλογή. (π.χ.: 1 ώρα εργασίας έναντι 1 ώρας διασκέδασης)

Πώς λειτουργούν οι αγορές και οι τιμές;

Οι τιμές της αγοράς επηρεάζουν τις επιλογές τόσο των αγοραστών (ζήτηση) όσο και των πωλητών (προσφορά). Όταν η αύξηση της τιμής ενός αγαθού καθιστά ακριβότερη την αγορά του για τους αγοραστές, αυτοί τείνουν να αγοράζουν λιγότερο. Επομένως, για τους πωλητές, η αύξηση της τιμής του προϊόντος έχει ως αποτέλεσμα ένα επιπλέον έσοδο που τους κάνει πρόθυμους να πουλήσουν περισσότερο από αυτό. Στο τέλος, η τιμή θα φτάσει σε έναν συμβιβασμό ώστε να είναι ελκυστική τόσο για τους αγοραστές όσο και για τους πωλητές (όχι πολύ φτηνή, αλλά ούτε και πολύ ακριβή).

Πληθωρισμός είναι όταν οι τιμές αυξάνονται. Συνήθως, όταν μιλάμε για πληθωρισμό μιλάμε για γενικό πληθωρισμό, δηλαδή όταν οι τιμές όλων των αγαθών τείνουν να αυξάνονται ταυτόχρονα. Αντίθετα, όταν οι τιμές μειώνονται, αυτό ονομάζεται αποπληθωρισμός.

Βασικές οικονομικές έννοιες

Τα χρηματοοικονομικά μπορούν να οριστούν ως η διαχείριση των χρημάτων. Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η επένδυση, ο δανεισμός, ο δανεισμός, ο προϋπολογισμός, η αποταμίευση και η πρόβλεψη. Υπάρχουν τρεις βασικοί τύποι χρηματοδότησης: προσωπική, εταιρική και δημόσια.

Τι είναι τα χρήματα;

Το χρήμα είναι μια ευρύτερη έννοια από ό,τι νομίζουμε.

Τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα είναι μόνο μια μορφή χρήματος, που ονομάζεται **νόμισμα**. Όταν σκέφτεστε πόσα χρήματα διαθέτετε, πιθανότατα σκέφτεστε τις αποταμιεύσεις που έχετε στην τράπεζα ή τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχετε, όπως μετοχές ή ομόλογα.

Το χρήμα έχει αξία επειδή συμφωνούμε να το χρησιμοποιούμε και να το αντιμετωπίζουμε ως πολύτιμο- διαφορετικά, θα ήταν απλώς ένα κομμάτι χαρτί, μέταλλο ή αριθμοί σε μια σελίδα.

Έτσι, συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι:

- Το χρήμα είναι ένα μέσο ανταλλαγής για την πώληση, την αγορά και το κέρδος.
- Το χρήμα είναι μια λογιστική μονάδα. Πουλάμε και αγοράζουμε πολλά διαφορετικά πράγματα, αλλά το χρήμα μας επιτρέπει να το κάνουμε με τις ίδιες μονάδες.
- Το χρήμα χρησιμοποιείται επίσης ως μέσο αποθήκευσης αξίας.

Περιουσιακό στοιχείο: Ένα περιουσιακό στοιχείο είναι ένας οικονομικός πόρος με πιθανά μελλοντικά οφέλη. Είναι κάτι που έχει αξία, όπως μετρητά, ακίνητα ή περιουσιακά στοιχεία. Μια εταιρεία έχει συνήθως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία ή πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Ευθύνη: Παθητικό είναι μια οικονομική υποχρέωση, όπως το χρέος. Οι υποχρεώσεις μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες.

Ισολογισμός: Ισολογισμός: Ο ισολογισμός είναι ένα έγγραφο που δείχνει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις μιας εταιρείας. Αφαιρείτε τις υποχρεώσεις από τα περιουσιακά στοιχεία για να δείτε την **καθαρή αξία της επιχείρησης**.

Εισόδημα: είναι τα χρήματα που λαμβάνει ένα άτομο σε αντάλλαγμα της εργασίας του, των προϊόντων του ή των επενδύσεών του. Τις περισσότερες φορές οι μισθοί και τα ημερομίσθια είναι το κύριο εισόδημα των ανθρώπων- αλλά μερικές φορές μπορεί επίσης να είναι η απόδοση των επενδύσεών τους, οι διανομές συντάξεων και άλλα έσοδα. Για τις επιχειρήσεις, εισόδημα είναι τα έσοδα από την πώληση υπηρεσιών, προϊόντων, καθώς και τυχόν τόκοι και μερίσματα που εισπράττονται.

Έσοδα: είναι τα χρήματα που κερδίζονται από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών.

Κέρδος: Κέρδος είναι τα χρήματα που απομένουν μετά τα έξοδα. Η κατάσταση κερδών και ζημιών δείχνει πόσα κέρδη ή απώλειες είχε μια επιχείρηση για μια συγκεκριμένη περίοδο.

Ποιος είναι ο προϋπολογισμός;

Ο προϋπολογισμός είναι ένα οικονομικό σχέδιο που λαμβάνει υπόψη τα έσοδα και τα έξοδα μιας επιχείρησης. Χρησιμεύει για να εκτιμήσετε πόσα κερδίζετε και πόσα ξοδεύετε σε μια δεδομένη χρονική περίοδο.

Πριν από τη δημιουργία του ετήσιου προϋπολογισμού σας, είναι σημαντικό να καταγράψετε τα έσοδα και τα έξοδά σας και να εξετάσετε τις ανάγκες και τις επιθυμίες σας.

Ένας προϋπολογισμός βοηθά επίσης να δείτε πού μπορεί να ξοδεύετε υπερβολικά χρήματα και σας βοηθά να πάρετε μια απόφαση για εξοικονόμηση χρημάτων.

Η δημιουργία προϋπολογισμού βοηθά επίσης στην τήρηση ενός στόχου και στην επίτευξη βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων οικονομικών στόχων.

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι οι προϋπολογισμοί μπορούν να επανεξεταστούν και να επανασχεδιαστούν εάν έχετε οικονομικά προβλήματα ή αναποδιές, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν την τρέχουσα κατάστασή σας.

Ακολουθούν μερικές έννοιες που βοηθούν στην κατανόηση:

- **Σταθερά έξοδα:** έξοδα που παραμένουν τα ίδια από μήνα σε μήνα, για παράδειγμα πληρωμές ενοικίου.
- **Ευέλικτες δαπάνες:** δαπάνες που αλλάζουν από μήνα σε μήνα, για παράδειγμα το ποσό που ξοδεύετε για εισροές.
- **Συνολικά έξοδα:** το συνολικό ποσό των σταθερών και ευέλικτων εξόδων.
- **Συνολικό μηνιαίο εισόδημα:** εισόδημα από την εργασία σας ή άλλους πόρους, συμπεριλαμβανομένων επενδυτικών μερισμάτων, συντάξεων, εισοδημάτων από ενοίκια και άλλα.
- **Διαθέσιμο εισόδημα:** είναι τα χρήματα που σας περισσεύουν αφού αφαιρέσετε τους φόρους εισοδήματος από το εισόδημά σας.

Εύρεση χρηματοδότησης

Πώς θα βρείτε χρηματοδότηση;

Συνήθως, οι μικρές επιχειρήσεις έχουν δύο βασικές επιλογές χρηματοδότησης: χρηματοδότηση μέσω χρέους και χρηματοδότηση μέσω ιδίων κεφαλαίων.

Η χρηματοδότηση μέσω χρέους είναι όταν δανείζεστε χρήματα, συχνά μέσω δανείων για μικρές επιχειρήσεις, τα οποία αποπληρώνετε με τόκο.

Η χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια είναι όταν παίρνετε χρήματα από έναν επενδυτή με αντάλλαγμα τη μερική ιδιοκτησία της εταιρείας σας.

Και οι δύο επιλογές παρέχουν μετρητά, αλλά καθεμία έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Η χρηματοδότηση χρέους μπορεί να είναι ακριβή, ειδικά αν έχετε κακή πίστωση. Παρ' όλα αυτά, η χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια απαιτεί να δώσετε στους επενδυτές μέρος της λήψης αποφάσεων στην εταιρεία σας.

Κατανόηση της φορολογίας

Υπάρχουν διάφοροι τύποι φόρων, αλλά όλοι αναφέρονται στα χρήματα που εισπράττει μια κυβέρνηση. Στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων εγκαταστάσεων ή υπηρεσιών, όπως νοσοκομεία, σχολεία, μουσεία, βιβλιοθήκες κ.λπ.

Οι πιο συνηθισμένοι ατομικοί φόροι είναι:

- **Φόρος εισοδήματος:** είναι ένα ποσοστό του ατομικού εισοδήματος που δίνεται (μισθός) στην κυβέρνηση.
- **Φόρος κατανάλωσης:** είναι ο ΦΠΑ (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας) σε αγαθά και υπηρεσίες.
- **Φόρος ακίνητης περιουσίας:** βασιζεται στην αξία των περιουσιακών στοιχείων και των γαιών.
- **Τελωνειακοί δασμοί:** φόρος που επιβάλλεται στα εισαγόμενα αγαθά για τη στήριξη των εθνικών επιχειρήσεων.
- **Ειδικό φόρο κατανάλωσης:** έμμεσος φόρος που επιβάλλεται στην πώληση συγκεκριμένων αγαθών (π.χ.: καπνός ή αλκοόλ).
- **Περιβαλλοντικός φόρος:** πρόσθετο κόστος που προστίθεται στην τιμή για την αγορά ή τη χρήση ρυπογόνων προϊόντων ή δραστηριοτήτων. Αποσκοπεί στην αποθάρρυνση της παραγωγής και της κατανάλωσής τους.
- **Κεφαλαιακά κέρδη:** όταν αγοράζουμε και στη συνέχεια πουλάμε ένα αγαθό σε υψηλότερη τιμή, αποκτούμε ένα οικονομικό όφελος το οποίο φορολογείται.
- **Φόρος κληρονομιάς:** είναι ένας φόρος που καταβάλλεται επί των χρημάτων ή της περιουσίας που κληρονομεί ένα άτομο από ένα άλλο άτομο μετά τον θάνατο του δεύτερου ατόμου.

Ο εισπραττόμενος φόρος πηγαίνει κατευθείαν στον εθνικό προϋπολογισμό, ενώ οι δασμοί και οι τελωνειακοί δασμοί εισπράττονται σε εθνικό επίπεδο αλλά πηγαίνουν στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Κατευθυντήριες γραμμές της EntreComp

Η EntreComp μας δίνει την ακόλουθη ένδειξη:

"Ανάπτυξη χρηματοοικονομικής και οικονομικής τεχνογνωσίας".

Πώς;

- Να εκτιμήσετε το κόστος της μετατροπής μιας ιδέας σε δραστηριότητα που δημιουργεί αξία.
- Να σχεδιάσετε, να εφαρμόζετε και να αξιολογείτε τις οικονομικές αποφάσεις σε βάθος χρόνου.
- Να διαχειριστείτε τη χρηματοδότηση για να βεβαιωθείτε ότι η δραστηριότητά σας που δημιουργεί αξία μπορεί να διαρκέσει μακροπρόθεσμα.

Ικανότητα βήμα προς βήμα

- Κατανόηση οικονομικών και χρηματοοικονομικών εννοιών.
- Προϋπολογισμός.
- Εύρεση χρηματοδότησης.
- Κατανόηση της υποχρέωσης της φορολογίας.

Μεθοδολογίες και εργαλεία

- Εργαλεία προϋπολογισμού.
- Εκπαιδευτικά βίντεο σχετικά με οικονομικές ή χρηματοοικονομικές έννοιες.

Εφαρμογή κυκλικής οικονομίας

Όταν εξετάζετε οικονομικές πτυχές της εταιρείας σας, όπως η δημιουργία ενός προϋπολογισμού, προσπαθήστε να λάβετε υπόψη σας τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και να τις συμπεριλάβετε. Μπορείτε να κάνετε διάφορες επιλογές εξετάζοντας τις τοπικές αγορές έναντι των εισαγωγών, για παράδειγμα, και τα ανακυκλωμένα υλικά έναντι των νέων υλικών, και να βρείτε ποια είναι η καλύτερη επιλογή από οικονομική άποψη. Επίσης, να θυμάστε ότι τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας, εκτός από το περιβάλλον, είναι και η εικόνα του εμπορικού σήματος, και αυτό δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί σε έναν Προϋπολογισμό, αλλά μπορεί να αυξήσει τα έσοδα της εταιρείας.

Πρακτική δραστηριότητα: Πώς να δημιουργήσετε έναν προϋπολογισμό

Στόχος: να δημιουργήσετε έναν προϋπολογισμό και να προσπαθήσετε να βρείτε πόσο πρέπει να πουλάει μια εταιρεία για να είναι κερδοφόρα.

Υλικά: Υλικά: Υπολογιστής, χαρτί και στυλό.

Χρόνος: 30-45 λεπτά.

Μεθοδολογία:

1. Χρησιμοποιήστε μία από τις πολλές επιχειρηματικές ιδέες που αναπτύξατε με καταιγισμό ιδεών στις προηγούμενες πρακτικές δραστηριότητες. Καταγράψτε όλα τα έξοδα που πιστεύετε ότι συνεπάγεται αυτή η επιχείρηση (10 λεπτά).
2. Στη συνέχεια, καταγράψτε όλα τα εισοδήματά σας (10 λεπτά).
3. Υπολογίστε τα έσοδα - έξοδα και δείτε αν έχετε πιστωτικό ή χρεωστικό υπόλοιπο (10 λεπτά). Αυτό θα σας βοηθήσει να προσδιορίσετε πόσο πρέπει να πουλήσετε για να είστε κερδοφόρα ως εταιρεία.

Τροφή για σκέψεις:

Ο υπολογισμός του προϋπολογισμού είναι μια πολύ χρήσιμη άσκηση όταν πρόκειται να γεννήσετε ένα έργο ή μια πρωτοβουλία σας. Σκεφτείτε τις ικανότητές σας να αναγνωρίσετε τους οικονομικούς σας πόρους και να τους αξιοποιήσετε σωστά.

Προτάσεις μαθησιακού υλικού

Μια γρήγορη σύνοψη της προσφοράς και της ζήτησης:

<https://www.econfun.org/en/video?id=a-quick-summary-of-supply-and-demand>

Τι είναι τα χρήματα;

<https://www.ecnmy.org/learn/your-money/thinking-about-money/what-is-money/>

Τι κάνουν τα χρήματα;

<https://www.ecnmy.org/learn/your-money/thinking-about-money/what-does-money-do/>